

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Töytäri, Aija; Tynjälä, Päivi; Vanhanen-Nuutinen, Liisa; Virtanen, Anne; Piirainen, Arja

Title: Työelämäyhteistyö ammattikorkeakouluopettajan osaamishaasteena

Year: 2019

Version: Accepted version (Final draft)

Copyright: © Kirjoittajat & Opetus-, kasvatus- ja koulutusalojen säätiö, OKKA-säätiö, 2019

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Töytäri, A., Tynjälä, P., Vanhanen-Nuutinen, L., Virtanen, A., & Piirainen, A. (2019). Työelämäyhteistyö ammattikorkeakouluopettajan osaamishaasteena. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 21(1), 14-30. <https://akakk.fi/wp-content/uploads/Aikak.kirja-1.2019-taitto-1.pdf>

Työelämäyhteistyö ammattikorkeakouluopettajan osaamishaasteena

Aija Töytäri
TtL, opetusneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö
aija.toytari@minedu.fi

Päivi Tynjälä
KT, professori
Koulutuksen tutkimuslaitos
Jyväskylän yliopisto
paivi.tynjala@jyu.fi

Liisa Vanhanen-Nuutinen
TtT, yliopettaja
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
liisa.vanhanen-nuutinen@haaga-helia.fi

Anne Virtanen
KT, yliopistotutkija
Koulutuksen tutkimuslaitos
Jyväskylän yliopisto
anne.virtanen@jyu.fi

Arja Piirainen
FT, lehtori
Liikuntatieteellinen tiedekunta, terveystieteet
Jyväskylän yliopisto
arja.piirainen@jyu.fi

Referoitu artikkeli

Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin ammattikorkeakouluopettajien työelämäyhteistyön osaamishaasteita. Tutkimusaineisto kerättiin yksilö- ja ryhmähaastatteluilla, joihin osallistui 16 eri alojen ammattikorkeakouluopettajaa. Aineisto analysoitiin temaattisella analyysillä. Työelämäyhteistyön osaamishaasteina tulivat esille muutos koulutuksen ja työelämän suhteissa, verkostomainen opettajuus, monipuolisten taitojen hallinta ja pedagogiikan uudistaminen.

Ammattikorkeakouluopettajien työelämäyhteistyö edellyttää uusien taitojen omaksumisen lisäksi yhteisöllisyyden kehittämistä niin työelämän kuin opiskelijoidenkin kanssa.

Avainsanat: ammattikorkeakoulu, työelämäyhteistyö, opettajan osaaminen, osaamishaasteet

Abstract

The purpose of this study was to research competence challenges that teachers of Universities of Applied Sciences face in professional collaboration with workplaces. Data was collected in one-on-one as well as group interviews. The informants of the study were 16 teachers with different subject specialties. The transcribed data was analyzed with qualitative thematic analysis. When collaborating with workplaces, teachers reported the following competence challenges: changes in relationships between education and work, teachers' networking, adoption of versatile skills, and pedagogical reforming. In addition to acquiring new skills, partnerships with workplaces require establishing and maintaining a sense of community across staff and students as well as workplaces.

Keywords: university of applied sciences, collaboration with the world of work, teachers' competence, competence challenges

Johdanto

Yhteiskunnan ja työelämän nopea muuttuminen asettavat haasteita koulutukselle, pedagogiikalle ja opettajien osaamiselle kaikilla koulutusasteilla esimerkiksi kansainvälistymisen ja digitalisaation myötä. Ammattikorkeakoulussa erityisenä haasteena on työelämäyhteistyö.

Ammattikorkeakoulujen keskeisenä tehtävänä on yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa erityisesti omalla alueellaan sekä suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen samoin kuin muiden koulutuksen järjestäjien kanssa (Ammattikorkeakoululaki 2014/932 6§).

Nykyisen hallitusohjelman tavoitteena on myös lisätä koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta sekä vahvistaa korkeakouluopiskelijoiden työelämä- ja yrittäjäyysvalmiuksia (Valtioneuvoston kanslia, 2015). Tavoitteiden toteutumiseksi opettajan tulee työelämäyhteistyössä osata tunnistaa työelämästä nousevia kehittämistarpeita ja rakentaa niiden pohjalta oppimistehtäviä ja -prosesseja. Se tarkoittaa moniulotteista, sosiaalista ja verkostomaista toimintaa työelämän

kanssa ja kuvaa myös uudenlaista opettajan asiantuntijuutta, jossa oppilaitoskeskeisestä opetustyöstä siirrytään verkostotoimijaksi ja alueellisen kehittämisen yhteistyön virittäjäksi (Auvinen, 2004).

Korkeakouluopettajia koskevaa tutkimusta on tehty melko paljon, mutta se on useimmiten kohdistunut opettajien tai opettajaopiskelijoiden oppimiskäsityksiin (Paakkari, Tynjälä, & Kannas, 2010; van Rossum & Hammer, 2010; Paakkari, 2012; Piirainen, 2014; Skaniakos & Piirainen, painossa), opetuksen lähestymistapoihin (Kember & Kwan, 2000; Åkerlind, 2004, 2007; Norton, Richardson, Hartley, Newstead, & Mayers, 2005; Elen & Lindblom-Ylänne, 2007; Savonmäki, 2007; Postareff & Lindblom-Ylänne, 2008; Lindblom-Ylänne & Nevgi, 2011; Hargreaves & Fullan, 2012) ja ammatilliseen kehittymiseen (Hyrkkänen, 2007; Virolainen, 2007, 2014; Neuvonen-Rauhala, 2009; Mäki, 2012; Ahokallio-Leppälä, 2016; Haukijärvi, 2016; Mikkonen ym., 2018). Työelämäyhteistyötä opettajan näkökulmasta on sen sijaan tutkittu vähemmän, vaikka työelämäyhteistyön merkitys on tiedostettu (Laitinen-Väänänen, Vanhanen-Nuutinen, & Vanha-Aho, 2011; Vanhanen-Nuutinen & Laitinen-Väänänen, 2018). Ammattikorkeakoulut ja työelämä ovat riippuvaisia toisistaan tuloksellisen toiminnan saavuttamisessa (Virolainen & Heikkinen, 2018), ja opettajien yhteistyösuhteilla on merkitystä muuttuvissa työtilanteissa (Mausehagen, 2013; Kunnari, 2018). Ammattikorkeakouluopettajien työelämäyhteistyön osaamisesta ja suhteista tarvitaan lisää tutkimusta. Tässä tutkimuksessa kohteina olivat suomalaiset ammattikorkeakouluopettajat ja heidän kokemuksensa työelämäyhteistyön tuomista osaamishaasteista.

Työelämäyhteistyö ammattikorkeakouluopettajan työssä

Korkeakoulutus on entistä enemmän sitoutunut työvoiman osaamisen kehittämiseen (Lester & Costley, 2010; Virolainen & Stenström, 2013). Kiinnostus työpaikoista oppimisympäristöinä on maailmanlaajuisesti lisääntynyt viime vuosikymmenten aikana (Billett, 2002, 2014; Lester & Costley, 2010; Tynjälä, 2008, 2013), myös korkeakoulutuksessa (Billett, 2009). Suomessa työelämän ja korkeakoulutuksen yhteistyön tarkoituksena onkin ollut sekä työelämän kehittämisen tavoitteiden että koulutuksen laatutavoitteiden toteutuminen niin, että opiskelijat saavat mahdollisuuksia hankkia valmiuksia, joilla he selviävät työelämän muutoksissa (Neuvonen-Rauhala, 2009; Piirainen & Viitanen, 2010).

Kulttuuriset, sosiaaliset ja eri työtilanteisiin liittyvät tekijät vaikuttavat yksilöiden kiinnostuksen kohteisiin ja osaamiseen työssä. Näiden tekijöiden välisten suhteiden parempi ymmärtäminen auttaa kehittämään myös työssä oppimisen pedagogiikkaa korkeakoulutuksessa. (Billett, 2002; Lester & Costley, 2010; Piirainen & Skaniakos, 2014). Tätä koulutuksessa ja työelämässä tapahtuvan oppimisen toisiinsa kytkeytymistä jäsennetään esimerkiksi konnektiivisessa oppimisen mallissa (Guile & Griffiths, 2001) ja integratiivisen pedagogiikan mallissa (Tynjälä, 2008; Tynjälä, Virtanen, Klemola, Kostainen, & Rasku-Puttonen, 2016). Jääskelä, Nykänen ja Tynjälä (2018) ovat identifioineet suomalaisessa korkeakoulutuksessa neljä erilaista työelämäyhteistyön ja työelämätaitojen kehittämisen mallia. Specialistimallissa työelämäyhteistyö on delegoitu siitä vastuussa oleville erityisasiantuntijoille, jolloin muiden opettajien ei tarvitse siitä juuri huolehtia. Tällöin teoria ja käytäntö jäävät irralleen toisistaan. Tiedeperustaisessa uudistamismallissa taas ajatellaan, että korkeakoulut eivät ole työelämän palveluksessa, vaan niiden tehtävänä on tuottaa uutta tietoa ja toimia sitä kautta muutosagentteina yhteiskunnassa. Integratiivisessa projektimallissa teoriaa ja käytäntöä kytketään toisiinsa, mutta sitä tapahtuu lähinnä yksittäisillä kursseilla ja yksittäisten opettajien johtamana, yleensä työelämäprojektien kautta. Neljännessä mallissa, verkostoituneen toimintakulttuurin mallissa, työelämäyhteistyö on upotettuna toimintarakenteisiin ja opetussuunnitelmiin. Verkostoitumista sekä teorian ja käytännön yhteyttä tuetaan strategisella johtamisella. Verkostoituneen kulttuurin mallissa opettajien työelämäyhteistyö on kaikkein laajinta ja intensiivisintä.

Ammattikorkeakoulutuksen työelämäyhteistyö toteutuu useimmiten opintojaksoihin integroituvana harjoitteluna, työelämälähtöisinä oppimistehtävinä, projekteina, opinnäytetöinä tai työkokemuksen opinnollistamisena, mutta myös monipuolisena työelämän tutkimus- ja kehittämistyönä.

Ammattikorkeakouluopettajien odotetaan toimivan työelämäyhteistyössä eri rooleissa: opiskelijoiden ohjaajana, yhteyshenkilönä, yhteistyömuotojen kehittäjänä ja yhteistyön ylläpitäjänä (Vanhanen-Nuutinen & Laitinen-Väänänen, 2011). Rautajoen (2009) tutkimuksessa opettajan työelämäyhteistyön asiantuntijuutta kuvattiin monipuolisesti sisältäen alan substanssiosaamisen ja ammatillisen taitotiedon, työn ja koulutuksen kontekstin tuntemuksen ja pedagogisen osaamisen. Lisäksi asiantuntijuudessa korostuvat yhteistyö- ja verkostoitumistaidot sekä tutkimus- ja kehittämisosaaminen. Osaamisodotusten ja roolien moninaisuus onkin koettu ristiriitaisena (Mäki, 2012).

Opettajat joutuvat kohtaamaan myös sen, että kaikki työnantajat eivät pidä yhteistyötä hyödyllisenä. Virolaisen ja Stenströmin (2013) tutkimustulosten mukaan työllistämistä korostavat työnantajat

pitivät opiskelijoiden opiskelua työpaikoilla hyödyllisenä yritykselle, mutta muutoin yhteistyön vähemmän hyödylliseksi kuin muut työnantajat. Kumppanuusyhteistyöhön pääseminen ammattikorkeakoulun ja työelämän välillä edellyttää molemminpuolista yhteisymmärrystä, sitoutumista ja luottamusta, joiden syntymiseen tarvitaan yhteisiä kohtaamisia, yhteissuunnittelua ja toistensa osaamiseen tutustumista (Lyytinen & Marttila, 2009; Griffiths & Guile, 2003). Tämän tyyppisen yhteistyön merkitys on tiedostettu, mutta opettajat ovat työssään harvemmin edenneet siihen (Laitinen-Väänänen ym., 2011; Vanhanen-Nuutinen & Laitinen-Väänänen, 2018).

Verkostotyö ja kumppanuus koulutuksen ja työpaikkojen välillä ovat tärkeitä keinoja innovaatioiden synnyttämisessä ja osaamisen kehittämisessä (Billett, Ovens, Clemans, & Seddon, 2007). Alueellisissa verkostoissa ammattikorkeakoulut ja työelämän organisaatiot sekä niiden toiminta, toimijat ja käytännöt ovat riippuvaisia toisistaan (Virolainen & Heikkinen, 2018). Ammattikorkeakouluja haastetaankin ymmärtämään roolinsa alueellisina kehittäjäorganisaatioina ja konsulttoijina, jotka muodostuvat osaksi alueellista tietovirtaa (Ylikoski & Kivelä, 2017).

Myös ammattikorkeakouluopettaja oppii työssään koko ajan. Innovatiivisessa kumppanuusoppimisessa työpaikoilla on vahvasti sosiaalinen ulottuvuus ja fokuksena on yhdessä toimiminen. Tietoa konstruoidaan ja tutkimus- ja kehittämistyötä tehdään yhteistyössä työntekijöiden ja opiskelijoiden kanssa sekä sosiaalisissa verkostoissa ja seminaareissa. Oppiminen on jatkuvaa sekä verkosto- ja työpaikkaorientoitunutta. (Töytäri, Tynjälä, Vanhanen-Nuutinen, Mäki, & Ilves, 2016). Myönteiset yhteistyösuhteet opettajien kesken parantavat opettajien motivaatiota ja työssä suoriutumista myös haastavissa, muuttuvissa työtilanteissa (Mausethagen, 2013).

Opettajien ja työelämän edustajien hyvät yhteistyösuhteet auttavat liittämään työssä oppimisen osaksi korkeakouluopetusta. Yhteistyösuhteiden luomista ja niiden ylläpitämistä voivat kuitenkin vaikeuttaa koulutuksen ja työelämän erilaiset tavoitteet, prioriteetit ja tehtävät. (Billett, 2009.) Haasteeksi nouseekin opettajien tukeminen verkostoyhteistyössä opiskelijoiden, kollegojen ja työpaikan ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. (Töytäri, Tynjälä, Piirainen, & Ilves, 2017). Kunnarin (2018) tutkimuksen mukaan juuri yhteistyön vahvistaminen kollegoiden ja opiskelijoiden yhteisöissä sekä verkostoituminen auttavat opettajia ammattikorkeakoulutuksen muutoksissa. Yhteistyö ja verkostoituminen voivat auttaa opettajia myös omien ajattelutapojen muuttamisessa.

Billett kollegoineen (2007) on tunnistanut seuraavia periaatteita pitkäaikaisten, toimivien työelämäsuhteiden luomisessa ja ylläpitämisessä: jaetut tavoitteet, yhteistyökumppanien väliset suhteet, kyky tehdä kumppanuustyötä, hallinto ja johtaminen sekä luottamus ja uskottavuus. Tällaisia periaatteita voidaan hyödyntää ideoina ja tavoitteina työelämäkumppanuuksien kehittämisessä ja ylläpidossa, mikä voi tukea koulutuksen kehittämistä ja tarjota perustan kumppanuustyön arvioinnille.

Tutkimuksen toteuttaminen

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin ammattikorkeakouluopettajien näkemyksiä ja kokemuksia työelämäyhteistyöstä ja sen edellyttämästä osaamisesta opettajan työssä. Tutkimuskysymyksenä oli, *millaisia työelämäyhteistyön osaamishaasteita opettajilla on*. Tutkimuksen informantit olivat ammattikorkeakouluopettajia, jotka osallistuivat opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella toteutettaviin TOTEEMI- ja eAMK -kehittämishankkeisiin, joissa ammattikorkeakoulujen ja työelämän välinen yhteistyö on keskeisessä roolissa. Tutkimukseen osallistui yhteensä 16 henkilöä, 14 naista ja kaksi miestä, joista kaksi toimi yliopettajina, 13 lehtoreina ja yksi koulutussuunnittelijana. Työkokemus opettajana vaihteli neljän ja 31 vuoden välillä siten, että seitsemällä kokemusta oli neljästä 19 vuoteen ja seitsemällä 20 ja 31 vuoden välillä. Kahdelta tieto työkokemuksen määrästä puuttui. Pedagoginen pätevyys oli 14 osallistujalla, kahdelta tieto puuttui. Haastateltujen koulutusaloja tai muita tunnustietoja ei mainita anonyymiteetin varmistamiseksi.

Tutkimusaineisto kerättiin haastattelemalla, koska ammattikorkeakouluopettajien työelämäyhteistyöstä on vain vähän aikaisempaa tutkimusta ja koska haastattelun avulla on mahdollista ymmärtää ilmiötä syvemmin kuin kyselylomaketutkimuksen tarjoamien monivalintakysymysten kautta. Kahdeksasta haastattelusta kuusi oli ryhmä- ja kaksi yksilöhaastattelua, ja niiden kesto vaihteli puolestatoista tunnista kahteen tuntiin. Haastattelujen teemoja olivat opettajan työn muutokset, työelämäyhteistyö ja siinä vaadittava osaaminen, opiskelijoiden työelämätaidot ja niiden opettaminen ja oppiminen, hankkeeseen liittyvät hyvät käytänteet koulutuksen ja työelämän rajapinnalla toimimisesta sekä opetussuunnitelmatyö ja pedagogiikka. Haastatteluaineistot litteroitiin ja niistä kertyi yhteensä 216 sivua tekstiä (A4, Calibri, riviväli 1.5).

Tässä tutkimuksessa olimme kiinnostuneita työelämäyhteistyön osaamishaasteista. Aineiston analyysimenetelmänä käytettiin laadullista temaattista analyysiä, jolla on mahdollista saada esille

tutkittavien kokemuksia ja heidän antamiaan merkityksiä tutkittavalle ilmiölle. Menetelmä mahdollistaa rikkaan ja yksityiskohtaisen analyysin, jonka avulla voidaan tunnistaa malleja tai teemoja, jotka tarjoavat erilaisia näkökulmia aineistoon. (Braun & Clarke, 2006).

Temaattinen analyysi aloitettiin tutustumalla haastatteluaineistoon. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa aineisto koodattiin aineistosta nousevien termien avulla merkityksellisiksi kokonaisuuksiksi. Toisessa vaiheessa koodatusta aineistosta muodostettiin laajempia teemoja. Seuraavassa vaiheessa teemat luokiteltiin edellistä vaihetta abstraktimmalle tasolle ja lopulliset teemat nimettiin. (Braun & Clarke, 2006; Arpiainen, Lackeus, Täks, & Tynjälä, 2013).

Tutkimuksen tulokset

Haastatteluaineiston analyysin perusteella opettajien työelämäyhteistyön osaamishaasteet ryhmiteltiin neljään teemaan:

- 1) muutos koulutuksen ja työelämän suhteissa,
- 2) verkostomainen opettajuus,
- 3) monipuolisten taitojen hallinta ja
- 4) pedagogiikan uudistaminen.

Seuraavassa teemoja kuvataan aineistoesimerkein havainnollistettuina. Haastateltavat on eroteltu tekstissä toisistaan yksilöinä merkein H1, H2, H3 jne. aineiston lukemis- ja analyysijärjestyksen mukaan. Anonymiteetin varmistamiseksi aineistoesimerkeistä on poistettu viittaukset koulutusalaan tai muihin tunnistetietoihin.

Muutos koulutuksen ja työelämän suhteissa

Ensimmäiseksi työelämäyhteistyön osaamishaasteeksi aineistosta tunnistettiin muutos koulutuksen ja työelämän suhteissa. Haastateltavat kuvasivat, että aikaisemmin koulutus ja työelämä toimivat erillään, mutta nykyisin joustava yhteistyö on edellytyksenä opiskelijoiden sujuvalle siirtymiselle työelämään. Haastateltavien mukaan opettajien pitää tukea opiskelijoiden siirtymistä työelämään ja toimimista siellä. Näitä näkökulmia kuvataan seuraavissa haastateltujen sitaateissa, joista ensimmäisessä painottuu työelämän ja koulutuksen erillisyys ja toisessa opettajilta edellytettävä toiminta.

H1: Niin aikaisemmin oltiin niin irrallaan työelämästä, koulutus oli aivan irrallaan työelämästä.

H1: Sitä joustavuutta meiltä koko ajan perään kuulutetaan, että millä tavalla opiskelijoille luodaan sellaisia kiihdytyspaikkoja tai joustavia polkuja mahdolliseen työssä olemiseen.

Erityisen vahvasti koulutuksen ja työelämän tiiviin suhteen nähtiin heijastuvan opetussuunnitelmissa. Haastateltavat korostivat, että opetussuunnitelman sisältöjen tulee nousta työelämästä ja sen antamasta palautteesta, mutta tämän koettiin olevan vielä vähäistä. Opetussuunnitelman tutuksi tekeminen työelämässä vaatii opettajalta osaamista. Työelämälähtöisyys on vielä uusi asia, mutta se on jo vaatimuksena opinnäytetöissä ja opintojaksoissa. Seuraavat sitaattit havainnollistavat opetussuunnitelman ja työelämän rooleja koulutuksessa.

H2: Ne [työelämä] sanelee sen opetussuunnitelman sisällön eli se liittyy näihin --liittyvään erikoiskoulutukseen. Siinä on ollut sellainen hirmu ihana esimerkki siitä, että me tehtiin oikeasti yhteistyötä. Noita on ihan vähän vielä.

H5: Sitten opinnäytetyössä kaikissa pitää olla kaikissa se työyhteistyökumppani.

H11: Ja meillä suurin muutos 20 vuodessa on ollut se, että meillä melkein joka ikinen opintojakso liittyy johonkin työelämän toimeksiantoon.

Koulutuksen ja työelämän suhteen muuttumiseen liittyvänä osaamishaasteena on haastateltavien mukaan saada työelämä osallistumaan hankkeisiin, jotta voidaan luoda yhteistä toimintaa ja saada työelämän näkökulmia mukaan. Seuraava sitaatti kuvaa osallistamisen tärkeyttä yhteistyössä.

H1: Kun saa sieltä alueelta nämä osallistumaan siihen hankkeeseen eli siinä sitä tuotetaan yhdessä sitä uutta tähän -- järjestelmään tätä virtuaalista palvelutoimintaa.

Työelämän vaikuttamismahdollisuuksien ja hyödyn tekeminen läpinäkyväksi koettiin myös tärkeäksi, jotta työelämä saadaan sitä kautta sitoutumaan koulutusyhteistyöhön. Opettajat pyrkivät lisäämään työelämälähtöisyyttä kokeiluilla, kuten oppimisen viemisellä kokonaan työelämään. Alla

olevat sitaatit kuvaavat työelämän sitouttamista koulutukseen toiminnan läpinäkyvyyden ja opinnollistamisen avulla.

H1: Se on jännä huomata se, että työelämän edustajat innostuu tähän, kun he koko ajan saa kokemusta siitä miten he voivat vaikuttaa koulutukseen. Eli se, että annetaan tulla läpinäkyväksi se toiminta, niin silloinhan me saadaan niitä sitoutumisia, että ei olla irrallaan ja näin. Mitä enemmän he saavat vaikuttaa ja huomata, että jotakin voi tehdä, niin sitä enemmän he innostuu ja motivoi ne mentorit. Miten ne saavat hyötyä siitä jatkoonkin.

H5: Pyritään viemään pois tästä oppilaitoksen seinien sisältä. Sellainen lisääntyy koko ajan; puhutaan työn opinnollistamisesta. Meillä on myös sellaisia kokeiluja, että vedettäisiin ihan koulutusohjelmaan, että opiskelijat on koko ajan töissä ja pantaisiin sinne se tieto.

Työelämän mukaan ottaminen koulutukseen haastaa opettajat luopumaan opettajalähtöisestä toiminnasta, mikä edellyttää joustavuutta. Työelämän huomioimisen ei koettu toteutuvan, mikäli opettajalla ei ole kokemusta työelämäyhteistyöstä. Osalta opettajista kokemus työelämäyhteistyöstä kuitenkin puuttuu. Työelämäyhteistyön erilaista toteutumista kuvataan seuraavassa sitaatissa.

H1: Niinpä ja se on sillä tasolla mitä tietty opettaja tarvitsee sitä työelämän osaamista. Jotkut opettajat ei paljon ollenkaan ole työelämän kanssa tekemisissä. On meillä opettajia, jotka ei ole ollenkaan ja jotkut on todella paljon ja jatkuvasti on.

Työelämälähtöisyyden toteutumisen ja yhteistyön koettiin vaativan opettajalta rohkeutta ottaa kontaktia ja jalkautua työelämään. Yhteistyötä piti tehdä, mutta se edellytti vanhasta luopumista ja aiheutti haasteita. Opettajan tulee myös osata ohjata työelämän edustajia muuttamaan asenteita koulutustehtävää kohtaan, jotta he ymmärtävät roolinsa kouluttajina. Seuraavat lainaukset kuvaavat työelämäyhteistyön vaatimuksia sekä opettajille että työelämälle.

H5: Se työelämäyhteistyö on muutakin kuin se, että opiskelija käy harjoittelussa ja se vaatii sitä sellaista oman pään sisällä... Sitten se vaatisi sitä vaivannäköä että tavallaan jalkautuu sinne työelämään. Koska se on paljon helpompi siellä oppilaitoksen sisällä, mutta se vaatii sitä vaivannäköä, että olet valmis menemään sinne. Tavallaan ei sinun maaperällä.

H1: Niitten se asenteen muutos tai molempien asenteen muutos, että he ovat yhtenä kouluttajina, että ei me kouluteta valmiiksi vaan ne on yhtenä kouluttajina ja hyvin tärkeänä osana siinä ammattikorkeakoulukoulutuksessa.

Opettajan osaamishaasteena oli itsensä ajan tasalla pitäminen työelämässä tapahtuvista nopeista muutoksista. Työelämän tarpeet vaihtelevat, ja jos opettaja ei ollut niistä selvillä, hän koki epävarmuutta. Nopeaa muutosta ja sen edellytyksiä kuvaa seuraava sitaatti.

H3: Tämä on verkostotoiminen siitä, että olet opettajana opiskelijoiden kanssa ja suunnitellut sen niin menet näin. Työelämässä tehdään yhteistyötä ja ne muuttaa mieltään yhtäkkiä ja ne haluaakin jotain toista ja eläppä sen kanssa sitten kun olet tottunut sellaiseen ikään kuin turvalliseen. Siinä joutuu vaan epämukavuusalueelle jos ei tiedä muutoksia.

Verkostomainen opettajuus osaamishaasteena

Toisena keskeisenä työelämäyhteistyön osaamishaasteena oli opettajan toiminnan muuttaminen yksilöllisestä toimijasta verkostotoimijaksi. Haastateltavien mukaan osa opettajista toimi oman alansa teoriaopetuksessa koululla eikä tee työelämäyhteistyötä. Jos yhteistyötä ei tehdä, yhteistyöosaamista ei synny. Substanssiosaamista pidettiin tärkeämpänä ja siinä haluttiin pitäytyä. Osalle oli haasteellista luopua yksilöllisestä toimintatavasta, mikä on vaatinut oppimista eikä ole ollut helppoa. Teoriaopettajan toimenkuvan sekä kokemuksen ja halun puutteen nähtiin aiheuttavan sen, ettei yhteistyötä työelämän kanssa pidetä tarpeellisena. Verkostotyön merkityksen muutos ja erilaiset vaatimukset tulevat esille seuraavissa lainauksissa.

H2: Se on jotenkin sellainen ikään kuin vanha asiantuntijuuden määritelmä joka on piirtynyt mieleen. Se on sellainen ikään kuin enemmän yksilötyöntekijä ei niin kuin verkostoitun--et voi tehdä sitä työtä enää opettajana ilman että sulla koko ajan pidät huolen siitä sun verkostosta. Teet koko aika sitä yhteistyötä jos taas vertaa sitä alkuaikoihin kun sun ei tarvinnut tehdä yhteistyötä kenenkään kanssa ja menit niin tuo on varmaan yksi sellainen. Joka on vaatinut mun mielestä oikeasti oppimista ja se ei ole ollut mitenkään helppoa.

H5: Tavallaan se meilläkin on vähän sillä tavalla, että sellaiset opettajat tekee ihan tasan perusopetusta ja joitten toimenkuva vaan on sellainen niin heillä ehkä on vähemmän niitä työelämäkontaktia ja vähemmän sitä sellaista ajatusta, että sen työelämän kanssa pitäisi jotain kehittää ja lähtee eteenpäin viemään.

Opettajan työelämäyhteistyön osaamiseen liittyi taito oivaltaa, milloin ja missä työelämän kanssa voi verkostoitua. Sitä varten opettajat kokivat tarvitsevansa kokemusta yhteistyöstä työelämän kanssa. Verkostoja koettiin olevan monia ja niissä pitäisi osata toimia oikeassa roolissa. Yksin toimimisesta luopuminen edellyttäisi osaamista henkilökohtaisten kontaktien luomiseen työelämän kanssa. Kumppaniksi pitäisi löytää sellainen henkilö, jolla on mahdollisuus vaikuttaa toiminnan kehittämiseen. Työelämäyhteistyön vaatimukset tulevat esille alla esitetyissä sitaateissa tunnistamisena ja työelämään jalkautumisena.

H2: Se verkostojen luominen ja jotenkin nähdä niin kuin ne tilaisuudet ja nähdä ne tuleeko se kokemuksesta sitten. Miten se tohon, että pitää osata niin onko se osaamista.

H5: Se työelämän yhteistyötä ei ole jos ei ole niitä aitoja kontakteja sinne työelämään. Pitää niin kuin tavallaan olla henkilötasolla tavallaan, että ei riitä sellainen että lähetetään joku organisaatiosähköposti. Vaan niin kuin joku ihminen jalkautuu tuntemaan jonkun toisen ihmisen siellä työelämän organisaatiossa joka sitten on sellaisessa positiossa myös siellä, että hänellä on tällaisen kehittämisen vastuu.

Monipuolisten taitojen hallinta osaamishaasteena

Kolmantena opettajien osaamishaasteisiin liittyvänä teemana analyysissä tuli esiin monipuolisten taitojen hallinta. Uusina tarpeellisina taitoina mainittiin esimerkiksi liiketoiminta-, tuotteistamis-, markkinointi- ja hankeosaaminen, joiden hankkimisen koettiin olevan erityisesti teoriaopetuksessa toimivalle opettajalle haasteellista. Hanketyö vaatii erityisosaamista ja uusien järjestelmien omaksumista, ja hankkeisiin osallistumattomuuden kuvattiin vaikeuttavan uusien taitojen omaksumista. Osa opettajista ei osallistu hanketyöhön, koska he kokevat epävarmuutta omasta osaamisestaan. Myös opettajan hyvät vuorovaikutustaidot, kokonaisuuksien hallinta ja oman alan substanssiosaaminen mainittiin taitoina, joilla rakennetaan molemminpuolista luottamusta työelämän kanssa. Organisoitukykyä ajankäytön suunnittelussa sekä uskallusta ja rohkeutta yhteistoimintaan pidettiin tärkeinä ominaisuuksina. Seuraavissa sitaateissa kuvataan hankkeen hallinnoinnin ja organisoinnin osaamisvaatimuksia.

H2: Tai sitten hanketyössä niin sehän vaatii tosi paljon siis hankeosaamista noin ylipäätään, että hankkeen hallinnointia ja hankkeen talouteen ja hankkeen organisointiin liittyvää osaamista. Se vaatii sellaista erityisosaamista, mitä sitten taas jos mietitään, että meillä on -- opettajia jotka on toiminut opettajina ja koko ajan tehnyt sitä työtä. Sitten kun heitä niin kuin

houkutellaan ja toiset haluaa tulla ja toisia ei tarvii houkutella ja toisia täytyy. Niin kyllähän se sitten tulee jollakin tavalla siihen osaamiseen, jos ne ei tule. Ne ei tule sen takia, että niillä ei ole sitä osaamista, ja silloin ne sanoo, että ei mulla ole sitä hankeosaamista ja ei ole sitä osaamista.

H10: No varmaan vuorovaikutustaidot on se ensimmäinen tärkein. Että uskallat lähteä sinne, sitten semmonen avoimuus, ja tuota, niin taas ne verkostonrakentamistaidot.

Organisointikykyä, että sä pystyt sovittelemaan ne kaikki aikataulut, ja tuota, ja uskallusta ja rohkeuttakin.

Haastateltavien mukaan työelämäyhteistyön osaamisen edistämiseksi tarvittiin epävarmuuden ja muutoksen sietokykyä. Opettajia haastoi epävarmuus omasta osaamisesta, kun koulutus pitäisi toteuttaa yhdessä työelämän kanssa. Haastatteluissa esitettiin ajatus, että opettajan pitäisi osata nauttia työelämän muutoksista ja oppia olemaan ahdistumatta, vaikkei hänellä olisikaan varmuutta kaikesta muutokseen liittyvästä. Joidenkin haastateltujen mukaan muutoksensietokykyä pitäisi opettaa myös opiskelijoille. Seuraavat sitaatit kuvaavat hanketyöhön liittyvää epävarmuuden ja muutoksen sietokykyä.

H2: Niin on epävarmuuden sieto, ja se liittyy siihen hankkeessa työskentelemiseen niin olennaisesti. Opettajana sinä olet tottunut että sulla on opetussuunnitelma ja sulla on lukujärjestykset ja sulla on opiskelijat. Se menee näin ja näin ja se on aika turvallinen. Sitten hankkeeseen kun sinä tulet niin kaikki on tavallaan epävarmaa, ja se on epävarmaa. Sinä et voi ikinä voi tietää mitä muuttujia tulee väliin ja sen kestäminen ja siitä nauttiminen on ehkä se. Sitten siitä nauttii kun pääsee sille tasolle. Se on tosi suuri ahdistuksen aihe, että ne kokee, että ne ei osaa, vaikka kysymys on vaan siitä, että ne ei tiedä siitä jotain varmuutta.

H3: Sinä olet kasvanut siitä, että työelämä on koko ajan muutoksessa. Niin se, että opiskelijoitten pitäisi oppia olemaan muutoksen keskellä. Meidän opettajista osa on aika huonosti kestää muutoksia ja sitten se samalla opettaa, ikään kuin opettaa opiskelijoille sen aina kun on muutos, niin sitä ei keestetä. Minä jostain kuulin sen, että opiskelijoille pitäisi opettaa sitä kaaosta. Siihen vaan mennään ja kaikki on koko ajan muutoksessa.

Taitojen hallintaan liittyvät osaamistarpeet kytkettiin usein siihen, että opettajien tulisi tukea opiskelijoiden työelämätaitojen kehittämistä, mikä taas edellyttäisi opettajilta vastaavanlaisia taitoja. Eräänä esimerkkinä mainittiin kehittävä työote. Kehittämistaitojen opettamisen nähtiin

olevan vaikeaa varsinkin pitkän työuran samassa työpaikassa tehneille. Yhtenä taitona mainittiin myös taito toimia erilaisissa rooleissa ja tarvittaessa vaihtaa roolia muuttuvissa tilanteissa. Seuraavat sitaatit tuovat esille opiskelijoiden tukemiseen ja kehittämiseen liittyvien taitojen aiheuttamia haasteita.

H5: Kyllä siis jos ajattelee sitä että valmistuu ammattikorkeakoulusta niin silloin pitäisi olla tietyn tyyppisiä työelämätaitoja. En ainoastaan puhu alaistaidoista vaan esimerkiksi tällainen että on kehittävä työote --Tavallaan teidän pitää lähteä ajattelemaan että voiko asioita tehdä toisin. Se on niin kuin tosi vaikeata varsinkin tällaisille jotka on ollut pitkään samassa työyhteisössä töissä ja huomaan joistakin opiskelijoista, että se on johon pitää panostaa sitä.

H8: Kovastikin joutunut sanomaan, että hei herätkääpä tekin ajattelemaan. Että, niin kun, mekin ajatellaan. Just, siis semmonen muuntuvuus puolin ja toisin vaaditaan, että pystyy, niin kun, vaihtamaan roolia ja semmosta --se kommunikaatio kaikkineen, ehkä siinä pystyy, niin kun -- liikkumaan.

Pedagogiikan uudistaminen osaamishaasteena

Opettajien osaamishaasteeksi nähtiin oppimiskäsityksen muuttaminen ja laajentaminen ulos korkeakoulu yhteisöstä. Jotkut pelkästään teoriaa opettavat opettajat kokivat oman opetuksensa tärkeämmäksi kuin työelämäyhteistyön ja näkivät, että heidän pitää ensin varmistaa opiskelijoiden teoriaosaaminen. Pedagogiikan kehittämiseen ja oppimiskäsityksiin liittyviä haasteita kuvataan seuraavissa sitaateissa.

H2: Vaan just tuo mitä -- sanoo että minkälaiset pedagogiset menetelmät ylipäättään se opettaja valitsee. Kerta työelämä haluaa ongelmaratkaisukykyisiä ihmisiä sinne, niin silloin se meidän opetus pitäisi perustua nimenomaan siihen, että niitten ongelmanratkaisutaidot kehittyä ja ne on ja tällä tavalla sitä.

H5: Opettajalta se vaatii sellaisia työelämätaitoja eli pitää niin kuin osata ajatella, että se oppiminen ensinnäkin, jos puhutaan ihan perusopetuksesta, niin se oppiminen tapahtuu muuallakin kuin siellä luokka koulu yhteisössä tai ns. normaalissa harjoittelussa.

H9: Ja sitten tässä on varmaan myös se että, aika paljon vaikuttaa se opettajan oppimiskäsitys siihen. Että, jos karrikoidusti on sitä jakoa, että on niitä, jotka näkee, että

opettajan tehtävä on opettaa, niin saattaa kokea, että oppilaat ei ole valmiita eikä voi tehdä, eikä välttämättä itte koe sitä tärkeeksi, ja heille ehkä sitten se työelämäläheisyys on sitä, että käy joku luennoimassa elinkeinosta. Ja sitten taas, että -- toiset taas saattaa käyttää sen koko opintojakson tehdä työelämäläheisesti ja siinä on ehkä juuri se, että nähdään, että oppilaat voi oppia monella eri tapaa ja verkostoitua ja muuta vastaavaa. Varmaan siinä on se oppimiskäsitys aika lailla, että huomaa että osa opettajista ei ole niin -- ei koe sitä niin tärkeäksi tai sitten, että, en tiää, mutta he kokee sen oman opetuksen, että heidän on ensin opittava nämä asiat ennen kuin ne on valmiita.

Korkeakoulutasoisen opetuksen ja oppimisen varmistaminen nostettiin myös esiin yhtenä pedagogisena työelämäyhteistyön osaamishaasteena. Jotkut haastateltavat korostivat, että opettajan on varmistettava, että työelämässä opittavat tiedot ja taidot ovat korkeakoulutasoisia, eivät pelkästään perustasoiseen osaamiseen tähtäävää osaamista. Seuraava lainaus kuvaa korkeakoulutukseen liittyvää opettajan osaamisvaatimusta.

H2: Nii ja sitten yksi merkittävin muutos on just tämä, kun me ollaan tultu korkeakouluksi. Jolloinka opinnäytetyöt on ihan eri luokkaa kuin silloin kun oltiin – opisto.

Myös teknologia ja digitaalisuus haastavat opettajien pedagogista osaamista työelämäyhteistyössä. Osaamishaasteena tuli esille digitaalisten välineiden käytön ohjaus ja taitojen omaksuminen työelämässä. Työelämäyhteistyön osaamista haastavat myös työelämän valmiudet uusien digitaalisten välineiden käytössä. Valmiuksien puuttuminen tai käytön osaamattomuus voivat olla esteenä yhteistyön onnistumiselle. Digitaitojen puutteellisuus työelämässä kuvastuu seuraavassa sitaatissa.

H5: Se niin kuin opiskelija teki eka kerran, niin se meinasi vähän kaatua siihen, että siellä työelämässä ei ollut sitä, että kun ne ei ole tottunut käyttämään tällaisia digitaalisia välineitä, että mistä minä menen ja mikä linkki ja miten pääsen tänne. Se vaatii sellaista ohjausta.

Työelämäyhteistyössä osaamishaasteena mainittiin myös ammattikorkeakouluopettajan kasvatus tehtävä. Joissakin haastatteluissa keskusteltiin siitä, että opettajan osaamista haastaa kasvattaminen hyviin käytöstapoihin niin koulussa kuin työelämässäkin. Siihen opettaja tarvitsee nykynuorten elämän ymmärtämistä ja hyviä vuorovaikutustaitoja. Näitä näkökulmia kuvaa seuraava sitaatti, jossa painottuu opiskelijoiden kasvattaminen hyvillä tavoilla.

H11: Se itse asiassa aina hämmästyttää uusien opiskelijoitten kanssa. Että, mihin kaikkeen sitä pitääkään kiinnittää huomiota. Just se, että me alotetaan tunti tähän aikaan, että tänne ei valuta ihan noin vain. Jos sä lähet pois täältä, niin sitten sinä pyydät anteeksi -- Että, miten sähköpostit kirjoitetaan? Miten se selitetään se asia? Ja tosin, ihan käyttäytyminen -- Että, just, kuinka palvellaan asiakasta? Että, siellä ei ikinä ruveta vänkäämään sen asiakkaan kanssa, vaan asia ratkastaan sen asiakkaan parhaaksi ja katsotaan silmiin ja hymyillään. Ja kaikki tämmöset.

Tulosten yhteenveto

Kuviossa 1 on tiivistettynä analyysin tuloksena esiin tulleet opettajien työelämäyhteistyön osaamishaasteet. Ensimmäistä teemaa eli muutosta koulutuksen ja työelämän suhteissa voidaan pitää keskeisimpänä yleisenä haasteena, josta seuraa muita, spesifimpiä haasteita. Lisääntynyt työelämäyhteistyö edellyttää siirtymistä individualistisesta työkuulttuurista verkostomaiseen toimintatapaan ja monipuolisten taitojen hallintaa. Samalla on uudistettava pedagogiikkaa ja kehitettävä menetelmiä, joilla voidaan tukea opiskelijoita teorian ja käytännön yhdistämisessä.

Kuvio 1. Ammattikorkeakouluopettajien työelämäyhteistyön osaamishaasteet

Pohdinta ja johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että ammattikorkeakouluopettajat kokevat työelämäyhteistyön tuottavan moninaisia osaamishaasteita heidän työssään. Tulosten perusteella osaamishaasteita ovat muutos koulutuksen ja työelämän suhteissa, opettajan verkostomainen toiminta, monipuolisten taitojen hallinta ja pedagogiikan uudistaminen. Muutos koulutuksen ja

työelämän suhteissa on itsessään melko uusi asia. Koulutus ja työelämä näyttävät toimivan edelleen erillisinä, vaikka esimerkiksi Laitinen-Väänänen ym. (2011) sekä Vanhanen-Nuutisen & Laitinen-Väänänen (2018) mukaan pyrkimyksenä tulisi olla aitojen kumppanuuksien kehittäminen.

Ammattikorkeakouluopettajuuden keskeisenä haasteena on aikaisemmissa tutkimuksissa tullut esiin muutos yksilöllisestä toimijasta verkostotoimijaksi, mikä edellyttää uudenlaista asiantuntijuutta (Töytäri ym., 2017; Töytäri ym., 2016; Auvinen, 2004). Myös tämän tutkimuksen tulokset ovat samansuuntaisia. Kuitenkin tutkimusanalyysin perusteella osa opettajista toimi edelleen opetustyössä itsenäisesti ja oppilaitoskeskeisesti, eikä työelämäyhteistyö kaikkien osalta näytä toteutuvan. Opettajuuden muutoksen edellytyksenä koettiin olevan, että opettajat omaksuvat uudenlaisen roolin ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Opettajan yksin toimimisen nähtiin estävän uusien roolien omaksumisen ja roolien vaihtamisen muuttuvissa tilanteissa. Muutos aiheuttaa ahdistusta ja epävarmuutta omasta osaamisesta. Toisaalta opettajat pohtivat, että kyse ei ole välttämättä osaamisen puutteesta, vaan epävarmuudesta uudenlaisten tilanteiden kohtaamisessa.

Työelämäyhteistyön toteutumiseksi opettaja tarvitsee monipuolisia taitoja ja osaamista. Yhteistyön onnistumista voivat hankaloittaa koulutuksen ja työelämän erilaiset odotukset, roolit, tehtävät ja tavoitteet, mikä voi asettaa ristiriitaisia odotuksia opettajan toiminnalle (Rautajoki, 2009). Ammatillisessa koulutuksessa korostuu ammatillinen osaaminen, joten alan substanssin hallinta on tärkeää, mutta se ei yksin riitä (Lester & Costley, 2010). Ammattikorkeakouluopettaja näyttää tämän tutkimuksen perusteella tarvitsevan runsaasti erilaisia metataitoja tehtävässään. Useat monipuolisista taidoista ovat sellaisia, jotka eivät liity suoranaisesti opetettavaan alaan eivätkä ole aiemmin olleet keskiössä opettajan osaamisessa. Osa opettajista koki tämän tutkimuksen mukaan uuden oppimisen haasteellisena. Hanketyön osaaminen näyttää korostuvan, koska työelämäyhteistyötä tehdään usein juuri hankkeiden kautta ja yhteistyössä rakennetaan luottamusta opettajien ja työelämätoimijoiden välille. Tulosten perusteella molemminpuolisen luottamuksen rakentuminen tulee välttämättömänä esille, samoin kehittämisosaaminen. Työelämän osallistaminen yhteistoimintaan, toisten toimintatavan tunteminen ja erillisyyttä ylläpitävien asenteiden muuttaminen koettiin tärkeiksi tehtäviksi. Työelämän sitoutumiseksi yhteistoimintaan tarvitaan hyviä yhteistyösuhteita, jotka auttavat oppimisen toteutumisessa työpaikoilla (Billett, 2009). Opettajien osaamista haastoi myös se, että työelämän tulee yhteistyöhön sitoutuakseen kyetä tunnistamaan vaikuttamismahdollisuutensa koulutukseen ja nähdä yhteistyön hyödyt.

Tuloksissa tuli esiin myös tarve uudistaa pedagogiikkaa ja oppimiskäsityksiä vastaamaan työelämälähtöisyyttä. Pedagogisena haasteena tuli esille opettajien kyky valita opetusmenetelmät työelämän tarpeiden perusteella. Se on oleellinen taito, jotta koulutuksen työelämälähtöisyys voi toteutua. Osalla ammattikorkeakouluopettajista näyttäisi tulosten perusteella olevan edelleen käsitys, että oppimista voi tapahtua vain koulussa ja että teoria pitää oppia ennen käytäntöä. Opettajien oppimiskäsitykset näyttävät siis tarvitsevan muutosta siihen suuntaan, että oppimista tapahtuu myös työssä ja kokemuksen kautta (Billett, 2009; Piirainen & Skaniakos, 2014). Ehkä hieman yllättävänäkin työelämäyhteistyön osaamishaasteena oli myös ammattikorkeakouluopettajan kasvatustehtävä. Opiskelijat ovat aikuisiässä, mutta haastateltavien mukaan tarvitsevat vielä käyttäytymisen ohjausta varsin arkipäiväisissä asioissa.

Digitaalisuus on tuonut uusia osaamishaasteita niin opettajille kuin työelämän edustajillekin. Toisaalta myös opettajien omat teknologiaaidot ovat joutuneet koetukselle, kuten aikaisemmatkin tutkimukset osoittavat (Brookfield, 2006; Hämäläinen & Oksanen, 2014; Töytäri, Tynjälä, Kullaslahti, & Piirainen, 2018). Digitaalisuuden ja digiteknologian soveltaminen oppimiseen sekä työelämän oppimisympäristöjen rakentaminen näyttävät tämän tutkimuksen perusteella vaativan kehittelyä, koska kyseisissä taidoissa esiintyi puutteita sekä työelämässä että opettajilla.

Työelämäyhteistyö toteutuu tässä tutkimuksessa pääosin ammattikorkeakoululähtöisesti, usein opetukseen integroituna tai opinnäytetöihin liittyvänä yhteistyönä. Opettajan roolina on nähty yhteishenkilönä toimiminen ammattikorkeakoulun ja työpaikan välillä (Vanhanen-Nuutinen & Laitinen-Väänänen, 2011). Tämän tutkimuksen tulosten perusteella opettaja mm. kontaktoi ja rakentaa verkostoja, sitouttaa työelämää yhteistyöhön, ohjaa oppilaitoksen sovellusten käytössä, muuttaa asenteita ja varmistaa koulutuksen laatua. Todelliseen kumppanuuteen tarvitaan kuitenkin kohtaamisia, yhdessä toimimista, toistensa osaamiseen tutustumista ja toimintatapojen tuntemista (Piirainen & Viitanen, 2010; Laitinen-Väänänen ym. 2011; Vanhanen-Nuutinen & Laitinen-Väänänen, 2018).

Tulosten perusteella opettajien työelämäosaamisen haasteena on työelämäyhteistyön lisääminen työpaikkojen kanssa, koulutuksen ja työelämän yhteiset oppimistavoitteet, opettajien hyvien henkilökohtaisten suhteiden luominen työelämän toimijoiden kanssa, sitouttaminen ja luottamuksen rakentaminen, kyky tehdä kumppanuustyötä sekä toisen osapuolen osaamiseen tutustuminen. Näiden omaksuminen tukee Billettin kollegoinea (2009) tunnistamien pitkäaikaisten, toimivien

työelämäsuhteiden rakentumista. Samanlaisia tuloksia ovat kuvanneet myös Lyytinen ja Marttila (2009) sekä Griffiths ja Guile (2003).

Opettajat oppivat työelämäyhteistyössä jatkuvasti. Kumppanuusoppimiseen liittyy vahvasti sosiaalinen ulottuvuus, ja fokuksena on yhdessä toimiminen; yhteistyö työntekijöiden ja opiskelijoiden kanssa. Oppiminen on jatkuvaa sekä verkosto- ja työpaikkaorientoitunutta. (Töytäri ym., 2016). Yhteenvedon voidaan todeta, että vaikka tämän tutkimuksen perusteella ammattikorkeakouluopettajilla on monia osaamishaasteita työelämäyhteistyössä, niin yhteistoiminnan ja yhteisöllisyyden kehittäminen voisi parhaiten tukea näihin haasteisiin vastaamista. Työelämäyhteistyön ja digitalisaation yhteys opettajien pedagogiseen osaamiseen ja sen haasteisiin on mielenkiintoinen löydös, joka vaatii jatkotutkimusta.

LÄHTEET

Ahokallio-Leppälä, H. (2016). *Osaaminen keskiössä - Ammattikorkeakoulun uusi paradigma*. Akateeminen väitöskirja. Acta Universitatis Tamperensis, 2127. Tampere: Tampere University Press.

Ammattikorkeakoululaki 2014/932.

Arpiainen, R-L., Lackeus, M., Täks, M., & Tynjälä, P. (2013). The sources and dynamics of emotions in entrepreneurship education learning process. *Trames*, 17(67/62), 4, 331–346.

Auvinen, P. (2004). *Ammatillisen käytännön toistajasta monipuoliseksi aluekehittäjäksi? Ammattikorkeakoulu-uudistus ja opettajan työn muutos vuosina 1992–2010*. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja, 100. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Billett, S. (2002). Toward a workplace pedagogy: guidance, participation and engagement. *Adult Education Quarterly*, 1(53), 27–43.

Billett, S. (2009). Realising the educational worth of integrating work experiences in higher education. *Studies of Higher Education*, 7(3-4), 827–843.

- Billett, S. (2014). Integrating learning experiences across tertiary education and practice settings: A socio-personal account. *Educational Research Review*, 12, 1–13.
- Billett, S., Ovens, C., Clemans, A., & Seddon, T. (2007). Collaborative working and contested practices: forming, developing and sustaining social partnerships in education. *Journal of Education Policy*, 22(6), 637–656.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77–101.
- Brookfield, S. D. (2006). *The Skillful Teacher. On Techniques, Trust, and Responsiveness in the Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Elen, J., & Lindblom-Ylänne, S. (2007). Faculty development in research-intensive universities: The role of academics' conceptions on the relationship between research and teaching. *International Journal for Academic Development*, 12(2), 123–139.
- Griffiths, T., & Guile, D. (2003). A connective model of learning: the implications for work process knowledge. *European Educational Research Journal*, 2(1), 56–73.
- Guile, D., & Griffiths, T. (2001). Learning through work experience. *Journal of Education and Work*, 14(1), 113–131.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital. Transforming teaching in every school*. Toronto: Teachers College Press.
- Haukijärvi, I. (2016). *Strategizing Digitalization in a Finnish Higher Education Institution: Towards a thorough strategic transformation*. Academic Dissertation. Acta Universitatis Tamperensis, 2181. Tampere: Tampere University Press.
- Hyrkkänen, U. (2007). *Käsityksistä ajatuksen poluille. Ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystoiminnan konseptin kehittäminen*. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia, 210. Helsinki: Yliopistopaino.

Hämäläinen, R., & Oksanen, K. (2014). Collaborative 3D learning games for future learning: teachers' instructional practices to enhance shared knowledge construction among students. *Technology, Pedagogy and Education*, 23(1), 81–101.

Jääskelä, P., Nykänen, S., & Tynjälä, P. (2018). Models for the development of generic skills in Finnish higher education. *Journal of Further and Higher Education*, 42(1), 130–148.

Kember, D., & Kwan, K. P. (2000). Lecturers' approaches to teaching and their relationship to conceptions of good teaching. *Instructional Science*, 28(5), 469–490.

Kunnari, I. (2018). *Teachers changing higher education from coping with change to embracing change*. University of Helsinki. Helsinki Studies in Education, 34. Helsinki: Unigrafia.

Laitinen-Väänänen, S., Vanhanen-Nuutinen, L., & Vanha-Aho, M. (2011). Yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa: työelämän näkökulma. Teoksessa S. Laitinen-Väänänen, L. Vanhanen-Nuutinen, & U. Hyvönen (toim.), *Askelmerkkejä työelämäkumppanuuteen: osaamisen kehittäminen ammattikorkeakouluissa* (ss. 24–41). Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Lester, S., & Costley, C. (2010). Work-based learning at higher education level: value, practice and critique. *Studies in Higher Education*, 35(5), 561–575.

Lindblom-Ylänne, S., & Nevgi, A. (2011). Regulation of university teaching. *Instructional Science*, 39(4), 483–495.

Lyytinen, A., & Marttila, L. (2009). Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystoiminta – rajoja, rakenteita ja yhteistyötä. *KeVer*, 8(4), 1–23.

Mausethagen, S. (2013). A research review of the impact of accountability policies on teachers' workplace relations. *Educational Research Review*, 9, 16–33.

Mikkonen, K., Ojala, T., Sjögren, T., Koskinen, C., Koskinen, M., Koivula, M., Sormunen, M., Saaranen, T., Salminen, L., Koskimäki, M., Ruotsalainen, H., Lähteenmäki, M-L., Wallin, O.,

- Mäki-Hakola, H., & Kääriäinen, M. (2018). Competence areas of health science teachers – A systematic review of quantitative studies. *Nurse Education Today*, 70, 77–86.
- Mäki, K. (2012). *Opetustyön ammattilaiset ja mosaiikin mestarit. Työkulttuurit ammattikorkeakouluopettajan toiminnan kontekstina*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in Business and Economics, 109. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Neuvonen-Rauhala, M-L. (2009). *Työelämälähtöisyyden määrittäminen ja käyttäminen ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilussa*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research, 367. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Norton, L., Richardson, J.T.E., Hartley, J., Newstead, S., & Mayers, J. (2005). Teachers' beliefs and intentions concerning teaching in higher education. *Higher Education*, 50(4), 537–571.
- Paakkari, L. (2012). *Widening horizons. A phenomenographic study of student teachers' conceptions of health education and its teaching and learning*. Jyväskylän yliopisto. Studies in Sport, Physical Education and Health, 179. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Paakkari, L., Tynjälä, P., & Kannas, L. (2010). Student teachers' ways of experiencing the teaching of health education. *Studies in Higher Education*, 35(8), 905–920.
- Piirainen, A. (2014). The peer groups bridging the disciplines and social context in higher education. Teoksessa B. Käßlinger, N. Lichte, E. Haberzeth, & C. Kulmus (toim.), *Changing Configurations of Adult Education in Transitional Times* (ss. 473–484). Berlin: ESREA publications.
- Piirainen, A., & Skaniakos, T. (2014). Pienryhmäohjaajien vertaisryhmä andragogisessa koulutuksessa. *Aikuiskasvatus*, 34(2), 107–120.
- Piirainen, A., & Viitanen, E. (2010). Transforming expertise from individual to regional community expertise: a four-year study of an education intervention. *International Journal of Lifelong Education*, 29(5), 581–596.

Postareff, L., & Lindblom-Ylänne, S. (2008). Variation in teachers' descriptions of teaching: Broadening the understanding of teaching in higher education. *Learning and Instruction, 18*(2), 109–120.

Valtioneuvoston kanslia. (2015). *Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015*. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. Luettu osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/sipilan-hallitus/hallitusohjelma>

Rautajoki, A.M. (2009). *Asiantuntijuutta vakuuttamassa. Opettajien työelämäsuhteen asiantuntijuuspuhe sosiaalialan korkeakouluverkoston työelämäprojekteissa*. Akateeminen väitöskirja. Acta Universitatis Lapponiensis, 165. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

van Rossum, E.J., & Hammer, R. (2010). *The meaning of learning and knowing*. Rotterdam, The Netherlands: Sense.

Savonmäki, P. (2007). *Opettajien kollegiaalinen yhteistyö ammattikorkeakoulussa. Mikropoliittinen näkökulma opettajuuteen*. Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos, tutkimuksia 23. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Skaniakos, T., & Piirainen, A. (painossa). The meaning of peer group mentoring in teacher education in the university context. *Mentoring & Tutoring*.

Travers, N. L. (2012). Academic perspectives on college-level learning. Implications for workplace learning. *Journal of Workplace Learning, 2*(24), 105–118.

Tynjälä, P. (2008). Perspectives into learning at the workplace. *Educational Research Review, 3*, 130–154.

Tynjälä, P. (2013). Toward a Three-P Model of Workplace Learning: A literature review. *Vocations and Learning, 6*(1), 11–36.

Tynjälä, P., Virtanen, A., Klemola, U., Kostiainen, E., & Rasku-Puttonen, H. (2016). Developing social competence and other generic skills in teacher education: applying the model of integrative pedagogy. *European Journal of Teacher Education, 39*(3), 368–387.

Töytäri, A., Piirainen, A., Tynjälä, P., Vanhanen-Nuutinen, L., Mäki, K., & Ilves, V. (2016). Higher education teachers' descriptions of their own learning: a large-scale study of Finnish universities of applied sciences. *Journal of Higher Education Research & Development*, 35(6), 1284–1297.

Töytäri, A., Tynjälä, P., Kullaslahti, J., & Piirainen, A. (2018). Teachers' experiences of utilizing ICTs in their work at Finnish universities of applied sciences. *Teaching in Higher Education*. Arvioinnissa oleva artikkelikäsikirjoitus.

Töytäri, A., Tynjälä, P., Piirainen, A., & Ilves, V. (2017). Higher education teachers' descriptions of their own learning: a quantitative perspective. *Journal of Higher Education Research & Development*, 36(6), 1295–1304.

Vanhanen-Nuutinen, L., & Laitinen-Väänänen, S. (2011). Työelämän kokemat hyödyt yhteistyöstä ammattikorkeakoulun kanssa. *UAS Journal*. Luettu osoitteesta <https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen/tyoelaman-kokema-hyoty-ammattikorkeakoulun-kanssa-tehtavasta-yhteistyosta/>

Vanhanen-Nuutinen, L., & Laitinen-Väänänen, S. (2018). Ammattikorkeakoulun ja työelämän yhteistyön hyödyt. Teoksessa A. Mutanen, P. Houni, J. Mäntyvaara, & M. Kantola (toim.), *Hyöty* (ss. 166–177). Turun ammattikorkeakoulun tutkimuksia, 48. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Virolainen, M. (2007). Workplace Learning and Higher Education in Finland: Reflections on Current Practice. *Education + Training*, 49(4), 290–309.

Virolainen, M. (2014). Työharjoittelu tehokkaammaksi yhteistyötä tiivistäen. Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos, tutkimuksia 29. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Virolainen, M., & Heikkinen, H. L. T. (2018, May). *Vocational education and training institutions' collaboration with the world of work from the perspective of actor networks and ecosystems of learning*. Paper presented in VET International Conference, Stockholm, Sweden.

Virolainen, M., & Stenström, M.-L. (2013). Building workplace learning with polytechnics in Finland: multiple goals and cooperation in enhancing connectivity. *Journal of Education and Work*, 4(26), 376–401.

Ylikoski, T., & Kivelä, S. (2017). Spatiality in higher education: a case study in integrating pedagogy, community engagement, and regional development. *International Journal of Innovation and Learning*, 21(2), 257–273.

Åkerlind, G.S. (2004). A new dimension to understanding university teaching. *Teaching in Higher Education*, 9(3), 363–375.

Åkerlind, G.S. (2007). Constraints on academics' potential for developing as a teacher – variation in meaning. *Studies in Higher Education*, 32(1), 21–37.